

Okul Öncesi Çocukların (36-72 Ay) Ebeveynlerinin Çocuk Cinsel İstismarı Hakkındaki Kaygılarının İncelenmesi*

Investigation of Preschool Parents' Anxiety About Child Sexual Abuse

Hüsna ELİHOŞ**^{ID}, Levent DENİZ^{ID}, Hülya BİLGİN^{ID}

ÖZ

Amaç: Çocuk cinsel istismarı, bir çocuğun fiziksel bir temas ile veya temas içermeden gelişimsel olarak hazır olmadığı, bilgilendirildiğinde dahi rıza gösteremeyeceği cinsel aktivitelerde bir taraf olmasıdır (WHO, 2006). Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkında bilgilendirilmesi bu konuda doğru uygulamalarda bulunabilmeleri adına oldukça önemlidir. Ayrıca, çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının ise normal seviyeden ne yüksek ne de düşük olmaması gerekmektedir, çünkü ancak bu şekilde bu konuda doğru uygulamalarda bulunabileceklerdir. Bu nedenden dolayı, ebeveynlerle yapılan bilgilendirme çalışmaları dahilinde uygun adımların atılabilmesi için ebeveynlerin kaygı seviyelerinin de belirlenmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, okul öncesi dönemde (36-72 ay) çocuğu olan ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarını belirlemektir.

Yöntem ve Araçlar: Araştırma karşılaştırma türü ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Çalışma grubu İstanbul ilinde yaşayan okul öncesi dönemde çocuğu olan 354 ebeveyninden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği (CİSEK) kullanılmıştır.

Sonuçlar: Araştırmadan elde edilen sonuçlardan ebeveynlerin; kaygı seviyeleri CİSEK toplamında yüksek bulunmuştur. Ebeveynlerin; cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, eğitim durumu değişkenlerine göre kaygılarının anlamlı olarak farklılaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Cinsel İstismarı, Ebeveyn, Kaygı, Okul Öncesi Dönem

ABSTRACT

Purpose: Child sexual abuse is the involvement of a child in sexual activities that include a physical contact or not for which the child is not developmentally prepared and is unable to give consent even when informed (WHO, 2006). Informing parents about child sexual abuse is very important so that they can apply the right practices in this regard. In addition, their anxiety about child sexual abuse should neither be high nor low, because only in this way will they be able to take the right actions in this regard. For this reason, it is necessary to determine the anxiety levels within the scope of informing parents. The main purpose of this research is to determine the concerns of preschool parents of 36-72 month-old children about child sexual abuse.

Method and Materials: The research was designed incompatibly with the causal-comparative model. The sample group consists of 354 parents, 300 women and 54 men with preschool children and accommodate in different locations of Istanbul depending on their socioeconomic conditions. The data were collected using "The Sexual Abuse Parental Anxiety Scale (CISEK) developed by the researchers.

Results: According to the CISEK, the anxiety level of the parents is high. It has been concluded that the parents' anxiety differed significantly according to the variables of gender, age, income status, education level and their children's attendance at pre-school institutions.

Keywords: Preschool Period, Child Sexual Abuse, Parents, Anxiety

* Bu çalışma yazarın "3-6 yaş çocukların ebeveynlerinin çocuk cinsel istismarı hakkındaki farkındalıkları, uygulamaları ve kaygılarının incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinden oluşturulmuştur.

** Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sorumlu Yazar/Correspondence Author: Hüsna ELİHOŞ

E-posta/E-mail: hsnaterzibali@gmail.com

Geliş Tarihi/Received: 18.05.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 30.10.2022

Ç. Yayınlanma Tarihi/Online Published: 21.11.2022

GİRİŞ

Çocuğa yönelik istismar ve daha özelden cinsel istismar toplumsal bir sorun alanı olarak varlığını sürdürmekte ve toplumun sağlıklı kesimleri tarafından kaygı ve nefret uyandırıcı bir olgu olarak karşılanmaktadır. Çocuk istismarı ve çocuk cinsel istismarı kavramlarını ele aldığımızda çocuk istismarının çocuk cinsel istismarını da kapsayan daha genel bir kavram olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda çocuk istismarını; 'çocuğun büyümesini ve gelişimini kısa ya da uzun vadede olumsuz yönde etkileyen, ona zarar veren her türlü davranış çocuk istismar ve ihmalidir. Çocuğun annesi, babası veya bakımını üstlenen kişi tarafından ona yöneltilen, toplumsal kurallar ve profesyonel kişilerce uygunsuz ya da çocuğa hasar verici olarak nitelendirilen, çocuğun gelişimini kısıtlayan eylem ve eylemsizliklerin bütünü' (Taner ve Gökler, 2004; Yıldız ve diğ., 2017) olarak tanımlamak mümkündür. Çocuk cinsel istismarı ise 'çocuğun bir erişkin veya yaş ve gelişimsel olarak kendinden büyük bir kişi tarafından cinsel doyum için ne anlama geldiğini algılayamayacağı, gelişimsel olarak hazır olmadığı, bilgilendirildiğinde rıza veremeyeceği cinsel aktivitelerde bir taraf olması' (Kellogg, 2005; WHO, 2006) olarak ifade edilebilir.

Çocuk cinsel istismarının hayati bir etkisi olmasına rağmen genellikle yaşananların gizli kalması nedeniyle yaygınlığı tam olarak bilinmemektedir. Türkiye'deki çocuk cinsel istismarı oranları için TÜİK (2020) verilerine bakmak gerekirse, güvenlik birimlerine cinsel suç mağduru olarak 2016 yılında 22 bin 655, 2017 yılında 23 bin 717, 2018 yılında 32 bin 759, 2019 yılında ise 31 bin 445 çocuk getirilmiştir. Adalet Bakanlığı (2020) verilerine dayalı olarak incelenirse, 2020 yılında bu konuda 17948 dava açılmıştır ve bu davaların %62,2'si mahkûmiyetle sonuçlanmıştır. Bu sonuçlara bakılarak, yılda ortalama 10 bin çocuğun cinsel istismara uğradığı sonucuna ulaşılabilmektedir. Polat (2017), cinsel istismara maruz kalan çocuklara dair açıklanan istatistikler incelenirken bu verilerin sadece mahkemeye intikal edilen vakaların sayısını gösterdiğine ve bu sayıdan çok daha fazlasının ise ne yazık ki gizli kalan vakalar olduğunu vurgulamaktadır (Apaydın Cırık ve diğ., 2022).

Çocuk cinsel istismarı fiziksel temas içeren ve içermeyen diye iki ana başlıkta incelenebilmektedir. Fiziksel temas içeren cinsel istismar türleri; cinsel dokunma, oral-genital temas, interfemoral ilişki ve seksüel penetrasyondur. Fiziksel temas içermeyen cinsel istismar türleri ise; röntgencilik, teşhir, cinsel yorumlar yapma, cinsel içerikli videolar izletme gibi bir temas içermeyen cinsel istismardır. Çocuk cinsel istismarının temas içerip içermediğine, şiddet içerip içermediğine, araç kullanılıp kullanılmadığına ve çocuğun rızası olup olmadığına bakılması söz konusu dahi olamaz (Akgül, 2015; Kellogg, 2005; Nurcombe, 2000; Walsh ve diğ., 2013). Ayrıca, çocuk cinsel istismarı aile içi ve aile dışı olarak da sınıflandırılabilir. Kan bağı olan bireylerin çocuğu cinsel istismara uğratan davranışlarını tanımlamak için enest kavramı kullanılmaktadır (Polat, 2007, s.173). Enest, aile içinde yaşandığından dolayı açığa çıkması daha zor olduğu için ve mağdur çocuklar üzerinde daha ağır ve uzun süreli bir hasar meydana getirdiği için bu konuda da oldukça dikkat edilmesi gerekmektedir (Finkel, 1994; Gencer, Özek, Özyurt ve Kavurma, 2016).

Çocuk cinsel istismarı konusunda risk faktörleri çocuğa, aileye ve istismarcıya dair olmak üzere üç ana başlık halinde incelenmektedir. Çocukların cinsel istismara maruz kalmaları konusundaki risk faktörlerinin farkında olmak bu konuda alınacak önlemler adına oldukça önemlidir. Kız çocukları erkek çocuklarına oranla 3 ile 10 kat arasında daha fazla çocuk cinsel istismarı konusunda risk altındadır (Dubowitz, Giardino ve Gustavson, 2002). Ayrıca, bir çocuğun zihinsel veya bedensel bir engele sahip olması, ailesi ile arasında güvenli bir bağ olmaması, sosyal olarak içe dönük olması cinsel istismar açısından risk teşkil etmektedir (Tuncay, 2020; Yıldız ve diğ., 2017).

Çocuğun ailesinin sahip olduğu özellikler ve bu ailenin yapısı açısından çocuk cinsel istismarına dair risk faktörlerinden bazıları; aile içi şiddet, ayrılık, izole olmuş ve fonksiyonsuz aile, aşırı kontrolcü ebeveynlik tarzı, annenin pasif ve olgunlaşmamış olması, ailede alkol ve uyuşturucu kullanımı, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair aşırı kaygılarından dolayı çocuklarına karşı tutumlarında katı ve yasaklayıcı bir tavır sergileyerek onların ihtiyaç duyduğu sevgi ve güven ortamını sağlamamalarıdır. (Regnaut, Jeu-Steenhouwer, Manaouil ve Gignon, 2015; Şahin ve Taşar, 2012; Uzun, 2012).

Kaygı genellikle hoş gitmeyen veya acı verici bir his uyandırsa da kişinin varoluşu için gerekli, yaşamsal bir güçtür (Ulutaş ve Demiriz, 2003). Yerkes ve Dodson Kanununa göre, belli bir noktaya kadar olan kaygı kişinin performansını olumlu yönde etkilese de belli bir seviyeyi aştıktan sonra bu kaygı performansın düşmesine sebep olmaktadır (Cohen, 2011). Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygıları da bu noktadan bakıldığında oldukça dikkat edilmesi gereken bir husustur. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygı seviyelerinin normal seviyeden daha yüksek veya düşük olması, bu ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı konusunda doğru uygulamalarda bulunamama risklerini arttıracaktır. Bu nedenden dolayı, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygı seviyelerini belirlemek ebeveynler

ile yapılacak çalışmalar aracılığı ile doğru müdahalede bulunmayı destekleyecektir.

Alan yazında çocuk cinsel istismarına dair araştırmalar çoğunlukla eğitimcilerle (Akgül, 2015; Walsh ve diğ., 2013) ve sağlıkçılarla (Demir, 2012) yapılmıştır. Ebeveynler (Apaydın Cırık ve diğ., 2022; Tuncay, 2020) ile konuya dair yapılan araştırmalar ise ne yazık ki daha azınlıkta kalmıştır. Ayrıca, ebeveynler ile yapılan çalışmalarda ise genellikle ebeveynlerin bilgi ve cinsel istismardan korunma eğitime dair tutumlarına odaklanılmıştır ve ebeveynlerin konuya dair kaygılarına ise odaklanılmamıştır (Üstündağ, 2022; Zhang ve diğ., 2020). Bu nedenle bu çalışma alana önemli bir katkı sağlayacaktır.

Ebeveynler, çocuklarının hayatının hemen her evresinde etkili bir rol oynadıkları gibi çocuk cinsel istismarı konusunda da etkili bir rol oynamaktadırlar. Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair riskleri azaltma, bu konuda muhtemelen tehlikelerden çocuklarını koruma ve muhtemel ipuçlarını saptayarak cinsel istismarı fark etme ve durdurma konusunda oldukça önemli bir rolü bulunmaktadır (Türk Kurtça, 2022). Ebeveynlerin bu uygulamaları uygun bir şekilde yapabilmek için ise kaygılarının normal seviyeden düşük veya yüksek olmaması gerekmektedir. Bu nedenlerden dolayı da ebeveynler ile çocuk cinsel istismarına dair çalışmalar yapılırken kaygı seviyelerinin de göz önünde bulundurulup üzerine çalışılması oldukça elzemdir. Sonuç olarak, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair bilinçlendirilmesi için yapılacak çalışmaların daha etkili olabilmesi için alt yapısının hazırlanması ve bu çalışmaların hedef kitleye uygun bir hale getirilebilmesi adına ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının belirlenmesi gerekmektedir.

Bu araştırmanın amacını 36-72 ay çocuğu olan ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının belirlenmesi ve bu kaygıyla ilişkili olabilecek çeşitli değişkenlerin incelenmesi oluşturmuştur. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygı seviyelerinin belirlenmesi, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygı seviyelerinin ebeveynlerin (a) anne veya baba olma durumlarına, (b) yaşlarına, (c) eğitim durumlarına, (ç) gelir düzeylerine, (d) sahip oldukları çocuk sayısına, (e) çocuklarının okul öncesi eğitim kurumuna devam etme durumlarına, (f) çocuklarının devam ettiği okul öncesi kurumun türüne, (g) çocuklarının devam ettiği okul öncesi kurumunda (ebeveynlerin) “Çocuk Hakları” konusunda eğitim alma durumlarına, (ğ) çocuklarının devam ettiği okul öncesi kurumunda (ebeveynlerin) “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim alma durumlarına, (h) çocuklarının devam ettiği okul öncesi kurumunda çocuklarının “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almalarını destekleme durumlarına, (ı) çocuklarının devam ettiği okul öncesi kurumunda çocuklarının “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim alma durumlarına ve (i) çocuklarının devam ettiği okul öncesi kurumunda “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayı isteme durumlarına, (j) daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşma durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı sorgulanmıştır.

Çocuk cinsel istismarını önleme konusunda ebeveynlerin oldukça etkili bir rol oynayabileceği bilinmektedir. Bu araştırmanın, ebeveynlerin kaygı durumlarının ve bu kaygı durumlarıyla ilişkili değişkenlerin belirlenmesi yoluyla çocuk cinsel istismarına yönelik olarak ebeveynler üzerinden yürütülecek çalışmalara kanıt temelli bir bakış açısı kazandırması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Araştırmada, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modellerinde iki tür düzenleme yöntemi kullanılabilir. Bunlardan biri korelasyon diğeri ise karşılaştırma türü ilişkisel taramadır. Karşılaştırma türü ilişkisel tarama modellerinde, en az iki değişken vardır ve bağımsız değişkene göre gruplar oluşturularak bağımlı değişkene göre aralarında bir fark olup olmadığı incelenmektedir (Karasar, 2017, s. 117). Bu araştırmada ise, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çeşitli demografik değişkenlere göre farklılaşma durumu incelendiğinden dolayı karşılaştırma türü tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde yaşayan 36-72 ay erken çocukluk döneminde çocuğu olan ebeveynler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme “uygun örnekleme” yöntemi ile oluşturulmuştur. Uygun örnekleme, zaman, para ve işgücü açısından var olan sınırlılıklardan dolayı örneklemin kolay ulaşılabilecek uygulamaları olan birimlerden seçilmesidir (Büyüköztürk ve ark., 2012). Bu araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde yaşayan 36-

72 ay erken çocukluk döneminde çocuğu olan 354 ebeveyn oluşturmaktadır. Bu örneklemden çocuğu okul öncesi kurumuna devam etmeyen ebeveynlere de ulaşabilmek amacı ile 154 kişiye online form aracılığı ile ulaşılmıştır, 200 ebeveyn ise çocuklarının devam ettiği İstanbul ili Üsküdar, Sancaktepe, Ataşehir ve Başakşehir ilçelerindeki 7 okul aracılığı ile ulaşılmıştır. Örneklem grubunu oluşturan ebeveynlerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi ve çocuk sayısına ait frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Örneklemin Demografik Özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	300	84,7
	Erkek	54	15,3
Yaş	20-25	9	2,5
	26-30	65	18,4
	31-35	143	40,4
	36-40	90	25,4
	41 ve üstü	47	13,3
Eğitim Durumu	İlköğretim	38	10,7
	Lise	72	20,3
	Ön Lisans	50	14,1
	Lisans	134	37,7
	Lisansüstü	60	16,9
Gelir Düzeyi	1000-2000 lira	11	3,1
	2001-3000 lira	40	11,3
	3001-4000 lira	64	18,1
	4001-6000 lira	99	28,0
	6001 lira ve üstü	140	39,5
Çocuk Sayısı	1	83	23,4
	2	202	57,1
	3	53	15,0
	4	16	4,5

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının belirlenmesi amacıyla Elihoş, Deniz ve Bilgin (2020) tarafından geliştirilen Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği (CİSEK) kullanılmıştır. CİSEK, 4’lü likert şeklinde derecelendirilebilen 11 sorudan oluşmaktadır. Cinsel İstismarı Ebeveyn Kaygı Ölçeği’nin yapı geçerliliğinin saptanması için açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda varyansın %63,97’sinin açıklandığı ‘Emanet Etme’, ‘Çocuğun Kendini Koruyamaması’ ve ‘Çocuğun Kendini Koruyamaması’ olarak adlandırılan üç alt ölçekli bir yapı elde edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi aracılığıyla ortaya konan bu yapı ayrıca doğrulayıcı faktör analizi ile de sınanarak faktör yapısının geçerliği ortaya konmuştur. CİSEK’in Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ,81 olarak bulunmuştur (Elihoş, Deniz ve Bilgin, 2020). CİSEK’ten alınabilecek maksimum puan 4, minimum puan ise 1’dir.

Cinsel İstismar Ebeveyn Kaygı Ölçeği’nden alınan puanların değerlendirmesi yapılırken ölçekten alınabilecek en yüksek puandan en düşük puan çıkarılarak genişlik bulunmuş ve ardından da bu genişlik değeri üçlü bir sınıflama yapılmak istendiğinden dolayı üçe bölünmüştür. Ölçeğin puanlanması 1-4 aralığında yapılmıştır dolayısı ile $(4-1)/3=1$ değeri bulunmuştur. 1’den başlayarak ilgili değerlerin eklenmesiyle Düşük, Orta ve Yüksek Kaygı Seviyeleri belirlenmiştir. Kısacası, CİSEK’ten alınan puanlara göre; 1,00-2,00 aralığı düşük kaygıyı; 2,01-3,00 aralığı orta düzey kaygıyı ve 3,01-4,00 aralığı ise yüksek düzeyde kaygıyı ifade etmektedir.

Ölçeğe ilave olarak ayrıca ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına yönelik kaygılarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması amacıyla ebeveynlerin demografik bilgilerinin (yaş, cinsiyet vb.) ve daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşmış ve karşılaşmadıkları, çocuklarının ve kendilerinin cinsel istismar hakkında eğitim alıp almadıkları ve benzeri soruların yer aldığı bir bilgi formu da verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

CİSEK İstanbul ilinde yaşayan, 36-72 ay aralığında çocuğu olan 354 ebeveyne uygulanmıştır. Bu makalenin üretildiği tez çalışmasının yapıldığı dönemde (2019) etik kurul onayı uygulaması kesin bir gereklilik olmadığından dolayı tez çalışması yapılırken Etik Kurul İzni alınmamıştır. Ancak, bu çalışmanın okullarda ebeveynlere uygulanabilmesi adına İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğünden çalışma izni alınmıştır. Ayrıca, ebeveynlere, ölçek formundan önce, çalışmanın içeriği ve katılımdaki gönüllülük esası hakkında bilgi vermek adına hazırlanmış olan bilgilendirilmiş onay formu verilmiştir. Bilgilendirilmiş onay formunda ebeveynlerin çalışmaya katılımlarının gönüllü olduğu, konunun taşıdığı hassasiyet sebebiyle cevaplamanın herhangi bir yerinde rahatsızlık duymaları halinde cevaplamayı kesip araştırmaya katılmayabilecekleri bilgisi verilerek katılım onayları alınmıştır. Çalışmaya katılan ebeveynlerin arasında cevaplamayı yarıda keserek ayrılan olmamıştır.

Sürecin başlaması için Milli Eğitim Müdürlüğünden ölçek uygulama izni alındıktan sonra uygulamanın yapılacağı okulların müdürleri ile görüşülerek alınan izin ile velilere ölçekler gönderilmiştir. İstanbul ili Üsküdar, Sancaktepe, Ataşehir ve Başakşehir ilçelerindeki 7 okuldan veriler toplanmıştır. Ebeveynlere ölçekler nisan ayı içerisinde ulaştırılıp onlardan dönütler üç hafta içerisinde alınmıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan ebeveynlerden 200'üne çocuklarının devam ettiği okullar aracılığıyla; geri kalan ve çocuğu okula devam etmeyen 154 ebeveyne ise online form aracılığıyla ulaşılmıştır.

CİSEK'den elde edilen verilerin öncelikle normal dağılıma uygunluk kararı çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ile +1 arasında olmasına ve aritmetik ortalama, ortanca ve tepe değerinin birbirine yakın olmasına dayanılarak verilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği kararı verildikten sonra araştırmanın amaçları doğrultusunda parametrik testler (bağımsız grup t-testi, tek yönlü varyans analizi) uygulanmıştır. Varyans analizleri sonucunda fark çıktığı durumlarda ise farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için LSD post hoc analizleri yapılmıştır. Araştırma kapsamında istatistiki çözümlenmeler alt ölçekler kapsamına inilmeden CİSEK'in toplam puanı üzerinden yapılmıştır.

BULGULAR

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının ne seviyede olduğuna yönelik CİSEK'ten elde edilen değerler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarına Yönelik Kaygı Seviyesi

Ölçek	n	En az	En çok	\bar{x}	ss	Kaygı Seviyeleri
CİSEK	354	2,09	4,00	3,29	0,44	Yüksek Düzeyde Kaygılı

Tablo 2'de CİSEK'ten elde edilen aritmetik ortalamanın 3,29 olduğu görülmektedir. CİSEK'ten alınabilecek ortalama minimum puan 1, maksimum puan ise 4'tür. Ebeveynlerin kaygı düzeyi puanlarının yüksek değer olan 3,01 ile 4,00 arasında olduğu anlaşılmaktadır. Ebeveynlerin ölçekten aldıkları puanın yüksek değer aralığında olması kaygı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının anne veya baba olma durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Anne veya Baba Olma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Ebeveynlik Durumu	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Anne	300	3,32	0,43	3,33	352	0,01
	Baba	54	3,11	0,43			

Tablo 3 incelendiği takdirde CİSEK'ten annelerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,32, babaların aldıkları puanların aritmetik ortalaması 3,11'dir. Ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının ebeveynlerin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaştığı ($t_{(352)}=3,33$, $p<0,05$) görülmektedir. Elde edilen bu bulgulardan hareketle çocuk cinsel istismarı konusunda annelerin babalardan daha fazla kaygılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının yaşa göre farklılaşma durumunun incelenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Yaşlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Yaş	n	\bar{x}	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
CİSEK	20-25	9	3,56	0,30	Gruplar arası	4	0,939	5,05	0,00	20-25>36-40
	26-30	65	3,38	0,43	Gruplar içi	349	0,186			20-25>51 ve üstü
	31-35	143	3,34	0,43	64,845	353				26-30>36-40
	36-40	90	3,23	0,45	Toplam 68,600					26-30>51 üstü
	51 ve üstü	47	3,09	0,39						31-35>51 ve üstü
TOPLAM		354	3,29	0,44						

Tablo 4 incelendiğinde, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaştığı $F_{(4-349)}=5,05$; $p<0,01$ görülmektedir. Yapılan LSD analizlerine göre daha genç yaş grubunda olan ebeveynlerin daha yüksek yaş grubuna göre ölçekten aldıkları puanların anlamlı seviyede yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgulara göre, 20-25 yaş grubunun 36-40 ve 51 ve üstü yaş grubuna; 26-30 yaş grubunun 36-40 ve 51 ve üstü yaş grubuna; son olarak da 31-35 yaş grubunun 51 ve üstü yaş grubuna göre kaygılarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde daha genç yaş grubunda olan ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına yönelik kaygılarının daha yüksek yaş grubundaki ebeveynlere göre anlamlı seviyede daha yüksek olduğu söylenebilir.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının eğitim durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Eğitim Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Durumu	n	\bar{x}	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
CİSEK	İlköğretim	38	3,20	0,46	Gruplar arası	4	0,627	3,30	0,01	Ön Lisans> İlköğretim
	Lise	72	3,33	0,45	Gruplar içi	348	0,190			Lise> Yükseköğretim
	Ön Lisans	49	3,44	0,38	66,066	352				Ön Lisans> Lisans
	Lisans	134	3,29	0,42	Toplam 68,574					Ön Lisans> Yükseköğretim
	Yükseköğretim	60	3,17	0,44						
TOPLAM		353	3,29	0,44						

Tablo 5 incelendiğinde, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaştığı $F_{(4-348)}=3,30$; $p<0,05$ görülmektedir. Yapılan LSD analizlerine göre lise mezunlarının ölçekten aldıkları kaygı puanlarının yükseköğretim mezunlarından ve ön lisans mezunlarının ölçekten aldıkları kaygı puanlarının ise ilköğretim, lisans ile yükseköğretim mezunlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Elde edilen bu bulgulara göre, lise mezunlarının kaygılarının yükseköğretim mezunlarından ve ön lisans mezunlarının

kaygılarının ilköğretim, lisans ile yükseköğretim mezunlarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının gelir düzeylerine göre farklılaşma durumunun incelenmesi için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Gelir Düzeylerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Gelir Düzeyi	n	\bar{x}	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
CİSEK	1000-3000 TL	51	3,44	0,37	Gruplar arası 1,498	2	0,749	3,91	0,02	1000-3000 TL>
	3001-6000 TL	163	3,28	0,45	Gruplar içi 67,102	351	0,191			3001 ve 6000 lira
	6001 TL ve üstü	140	3,24	0,43	Toplam 68,600	353				1000-3000 TL>6001 TL ve üstü
	TOPLAM	354	3,29	0,44						

Tablo 6 incelendiğinde, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının gelir düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaştığı $F_{(2-351)}=3,91$; $p<0,05$) görülmektedir. Yapılan LSD analizlerine göre gelir düzeyi daha yüksek grupta olanların ölçekten aldıkları kaygı puanlarının gelir düzeyi daha düşük grupta olanlara göre daha düşük olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre, gelir düzeyi 1000-3000 TL arasında olanların kaygılarının diğer gelir seviyelerine göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için tek yönlü varyans analizi yapılmış sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Sahip Oldukları Çocuk Sayısına Göre Farklılaşmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Çocuk Sayısı	n	\bar{x}	ss	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
CİSEK	1	83	3,31	0,47	Gruplar arası 2,092	3	0,200	1,028	0,38
	2	202	3,31	0,42	Gruplar içi 66,508	350	0,194		
	3	53	3,19	0,47	Toplam 68,600	353			
	4	16	3,28	0,30					
	TOPLAM	354	3,29	0,44					

Tablo 7 incelendiğinde, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının sahip oldukları çocuk sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı $F_{(3-350)}=1,028$; $p>0,05$) sonucuna ulaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi eğitim kurumuna devam etmesine göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Okul Öncesi Kurumuna Devam Etmesine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Devam Etme Durumu	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Devam Eden	290	3,30	0,42	0,945	351	0,34
	Devam Etmeyen	63	3,24	0,48			

Tablo 8 incelendiğinde, ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının okul öncesi kurumuna devam etme durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(351)}=0,945$, $p>0,05$) anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının devlet veya özel okul öncesi kurumuna devam etmesine göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumun Türüne Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Okulun Türü	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Devlet	179	3,30	0,44	-0,073	288	0,94
	Özel	111	3,30	0,40			

Tablo 9 incelendiğinde, ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunun türüne göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(288)}=-0,073$, $p>0,05$) anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin "Çocuk Hakları" konusunda eğitim alma durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda Ebeveynlerin "Çocuk Hakları" Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Alma Durumu	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Eğitim Alan (ebeveyn)	37	3,19	0,51	-1,622	320	0,10
	Eğitim Almayan (ebeveyn)	285	3,32	0,41			

Tablo 10 incelendiğinde, ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda, kendilerinin "Çocuk Hakları" konusunda eğitim alma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(320)}=-1,622$, $p>0,05$) sonucuna ulaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda ebeveynlerin "Çocuk Cinsel İstismarı" konusunda eğitim alma durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda Ebeveynlerin "Çocuk Cinsel İstismarı" Konusunda Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Alma Durumu	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Eğitim Alan (ebeveyn)	47	3,26	0,47	-0,670	318	0,50
	Eğitim Almayan (ebeveyn)	273	3,31	0,42			

Tablo 11 incelendiğinde, ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda, kendilerinin "Çocuk Cinsel İstismarı" konusunda eğitim alma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(318)}=-0,670$, $p>0,05$) anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda çocuklarının "Çocuk Cinsel İstismarından Korunma" konusunda eğitim almalarını destekleme durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda Çocuklarının “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarını Destekleme Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Destekleme Durumu	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Destekleyen	327	3,31	0,42	1,803	342	0,07
	Desteklemeyen	17	3,11	0,54			

Tablo 12 incelendiğinde, ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda çocuklarının “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim almalarını destekleme durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(342)}=1,803$, $p>0,05$) anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda çocuklarının “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim almalarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Çocuklarının Devam Ettiği Okul Öncesi Kurumunda Çocuklarının “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” Konusunda Eğitim Almalarına Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Alma Durumu	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Eğitim Alan	69	3,29	0,41	-0,096	305	0,92
	Eğitim Almayan	238	3,29	0,43			

Tablo 13 incelendiğinde, ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunda çocuklarının “Çocuk Cinsel İstismarından Korunma” konusunda eğitim alma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(305)}=-0,096$, $p>0,05$) anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayı isteyip istemediklerine göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının “Çocuk Cinsel İstismarı” Konusunda Eğitim Almayı İsteme Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Eğitim Almayı İsteme Durumu	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Eğitim Almayı İsteyen (ebeveyn)	325	3,30	0,43	1,722	352	0,08
	Eğitim Almayı İstemeyen (ebeveyn)	29	3,15	0,48			

Tablo 14 incelendiğinde, ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının “Çocuk Cinsel İstismarı” konusunda eğitim almayı isteme durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(352)}=1,722$, $p>0,05$) anlaşılmaktadır.

Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşma durumlarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi için bağımsız grup t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15: Ebeveynlerin Çocuk Cinsel İstismarı Kaygılarının Daha Önce Cinsel İstismara Uğramış Bir Çocuk Vakası ile Karşılaşma Durumlarına Göre Farklılaşmasına Yönelik Bağımsız Grup t-Testi Sonuçları

Ölçek	Karşılaşma Durumu	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
CİSEK	Karşılaşmış	81	3,30	0,43	0,171	352	0,86
	Karşılaşmamış	273	3,29	0,44			

Tablo 15 incelendiğinde, ebeveynlerin cinsel istismara dair kaygılarının daha önce cinsel istismara uğramış bir çocuk vakası ile karşılaşma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı seviyede farklılaşmadığı ($t_{(352)}=0,171$, $p>0,05$) anlaşılmaktadır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, CİSEK ölçeğinden elde edilen bulgular ışığında okul öncesi dönemde (36-72 ay) çocuğu olan ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkındaki kaygılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ebeveynlerin çeşitli

değişkenler açısından (cinsiyet, yaş, çocuk sayısı, eğitim durumu, vb.) çocuk cinsel istismarı konusunda kaygılarının farklılaşp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkındaki kaygılarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yerkes ve Dodson Kanununa göre, belirli bir noktaya kadar olan kaygı kişinin performansını olumlu yönde etkiler ancak bu kaygı belli bir seviyeyi aştıktan sonra performansın düşmesine sebep olur (Cohen, 2011). Buradan yola çıkarak, ebeveynlerin kaygılarının sebebi ve değişkenlerinin saptanıp bunun üzerinde ebeveynler ile çalışarak normal düzeye getirilmesi ebeveynlerin bu konudaki uygulamaları açısından önemlidir.

Anne ve babaların çocuk cinsel istismarına dair kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunduğu ve annelerin bu konuda daha kaygılı oldukları anlaşılmaktadır. Bu sonuçtan hareketle, çocuk cinsel istismarına dair ebeveynlerin daha uygun uygulamalarda bulunabilmeleri amacıyla yapılacak çalışmalar kapsamında annelerle yapılacak olan çalışmalara ve ebeveynlerin kaygılarının normal seviyeye getirilmesi için yapılacak çalışmalara öncelik verilebilir. Ulaşılan bu sonuçlar, Özer'in (2014) araştırmasının sonuçları ile de tutarlılık göstermektedir. Ayrıca, ebeveynlerin kaygı düzeyleri yaşlarına göre de anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ve ebeveynlerin yaşları ilerledikçe kaygılarının azaldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Ebeveynlerin gelir durumlarına göre kaygı düzeylerinin anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve düşük gelir seviyesinde olan ebeveynlerin kaygılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla bu konu kapsamında yapılacak eğitimler için ekonomik seviyesi düşük çevrelerdeki ebeveynlerin önceliğe alınması önerilmektedir.

Ebeveynlerin eğitim durumlarına göre kaygı düzeylerinin değişimi incelendiğinde eğitim düzeyine göre kaygıda anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En yüksek kaygı düzeyine sahip ebeveynler lise mezunlarıdır. Kaygı seviyesinin yükseköğretime doğru düştüğü ve normal kaygı düzeyine en yakın kaygıya sahip olan ebeveynlerin yükseköğretim mezunu olan ebeveynler olduğu görülmüştür. Daha önce yapılan bir araştırmanın sonucunda ebeveynlerin eğitim düzeyinin ebeveyn sıcaklığı ile orantılı olduğu bulunmuştur (Duncan, Brooks-Gunn ve Klebanov, 1994). Farklı araştırmalar sonucunda ise ebeveynlerin eğitim düzeyinin artması ile çocuk yetiştirme anlayış ve uygulamalarının kalitesinin arttığına ulaşılmıştır (Bahar, Savaş & Bahar, 2009; Kochanska, Aksan, Penney ve Boldt, 2007). Ayrıca, bilindiği üzere, ebeveynler kaygıları normal seviyede olduğunda daha doğru uygulamalarda bulunmaktadır. Bu doğrultuda ebeveynlerin lise düzeyinden yükseköğretime doğru ilerledikçe eğitim seviyesinin artması ile orantılı olarak kaygı seviyesinin normale yaklaşması uygulamalarının daha uygun olması ile bağdaştırılabilir.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin oldukça büyük bir çoğunluğu (%92) çocuklarının "Çocuk Cinsel İstismarından Korunma" eğitimi almasını desteklemektedirler. Bu sonuçla benzer olarak Üstündağ (2022) tarafından yapılan araştırma sonucunda göre de ebeveynlerin çoğunluğu (%64) çocuklarının okulda çocuk istismarının önlenmesi programına katılmasını istediğini belirtmişlerdir. Chen ve Chen (2005) tarafından yapılan araştırmanın sonucuna göre ebeveynlerin %89,8'i "Okul tarafından bir çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi verilmeli midir?" maddesine katıldıklarını belirtmişlerdir. Hunt ve Walsh (2011) tarafından yapılan araştırma sonucunda da benzer bir sonuca ulaşılarak ebeveynlerin büyük bir çoğunluğunun çocuklarının devam ettikleri okulda çocuk cinsel istismarından korunma eğitimi almalarını destekleri görülmüştür. Bu bulgulardan ebeveynlerin büyük çoğunluğunun bu konu hakkında bir kaygı duyduklarını ve çocuğunun korunma eğitimi almasını desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, araştırmanın doğrudan amacı olmasa da ebeveynlerin sadece %15'inin "Çocuk Hakları" konusunda, %14'ünün ise "Çocuk Cinsel İstismarı" konusunda eğitim aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öncelikle, bu oranın çocuğunun devam ettiği eğitim kurumunda "Çocuk Cinsel İstismarı" konusunda eğitim alan ebeveynler ile bu eğitimi almayan ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair kaygılarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak da çocuk cinsel istismarı hakkında bir eğitimin ebeveynlerin bu konudaki kaygılarını düşürme konusunda etkili olmadığı, eğitim alan ve almayan ebeveynlerin bu konudaki kaygısının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonucundan yola çıkarak, bir konuda yaşanan kaygının normal seviyeden yüksek veya düşük olması durumunda bireyler bu konuda doğru uygulamalarda bulunamayacağı (Cohen, 2011) için ebeveynler ile bu konuda kaygı yönetimi üzerinde çalışılması önem göstermektedir. Bu çalışmaların alt yapısının hazırlanabilmesi için ise öncelikle ebeveynlerin yüksek kaygılarının nedenlerine dair yapılacak olan nitel bir çalışma ile önemli veriler elde edilebilecektir. Bu önerilere ek olarak, bu konuda eğitim alan ebeveynler ile almayan ebeveynlerin arasında kaygı açısından anlamlı bir farklılık çıkmamasından yola çıkarak bu tür eğitim veren kurumlardaki uygulamaların etkililiğinin incelenerek programların geliştirilmesine dair çabanın sergilenmesi; gelir durumuna göre daha düşük gelir düzeyine sahip ebeveynlerin kaygılarının daha yüksek olmasından hareketle bu tür çabaların düşük sosyo ekonomik

çevrelerden başlatılması etkili olacaktır. Ayrıca, konunun Türk aile ve toplum yapısı ile ilişkisinin incelenmesi sonucunda bu konuda ebeveynler ile yapılacak çocuk cinsel istismarına dair eğitime ciddi bir katkı sağlayacak önemli bilgiler elde edilecektir.

KAYNAKÇA

- Akgül, E. (2015). *Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan personelin cinsel istismar bildirim durumları*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Apaydın Cırık, V., Gül, U., & Aksoy, B. (2022). Çocukların ve ebeveynlerin çocuk cinsel istismarı hakkındaki bilgi ve tutumları: Kesitsel bir çalışma. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 14(2), 321-331.
- Bahar, G., Savaş, H. A. & Bahar, A. (2009). Çocuk istismarı ve ihmali: bir gözden geçirme. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(12):51-65.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). Örneklem yöntemleri. <http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf> adresinden 20 Aralık 2021 tarihinde erişildi.
- Çömez İkcian, T., & Küçük, L. (2020). Child sexual abuse knowledge/attitude scale for parents: Reliability and validity of the Turkish version. *Perspectives in Psychiatric Care*, 1-9.
- Demir, H. (2012). *Edirne İli Aile Sağlığı Merkezlerinde Görevli Hekimlerin Çocuk İstismarı Ve İhmali Hakkında Bilgi, Farkındalık Ve Tutumlarının Belirlenmesi*. Uzmanlık Tezi. Trakya Üniversitesi: Tıp Fakültesi.
- Duncan, G. J., Brooks-Gunn, J., & Klebanov, P. K. (1994). Economic Deprivation and Early Childhood Development. *Child Development*, 65(2), 296.
- Elihoş, H., Deniz, L., & Bilgin, H. (2020). Çocuk cinsel istismarı ebeveyn kaygı ölçeğinin geliştirilmesi. *Asos Journal*, 111, 417-432.
- Finkel, K. C. (1994). Sexual abuse and incest, what can do you? *Canadian Family Physician*, 40, 935-944.
- Gencer, Ö., Özbek, A., Özyurt, G., ve Kavurma, C. (2016). Çocuk ve ergenlerde aile dışı ve aile içi cinsel istismar olgularının karşılaştırılması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 17(1), 56-64.
- Hunt, R., & Walsh, K. (2011). Parents' views about child sexual abuse prevention education: A systematic review. *Australasian Journal of Early Childhood*, 36(2), 63-76.
- Kellogg, N. (2005). The evaluation of sexual abuse in children. *Pediatrics*, 116(2), 506-512.
- Keser, İ. (2016). *Çocuk cinsel istismarı: Diyarbakır örneği*. Ankara: Karahan.
- Kochanska, G., Aksan, N., Penney, S. J., Boldt, L. J. (2007). Parental personality as an inner resource that moderates the impact of ecological adversity on parenting. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(1), 136-150.
- Nurcombe, B. (2000). Child sexual abuse I: Psychopathology. *J Psychiatry*, 34(1): 85 - 91.
- Özer, G (2014). *Ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına dair bilinçleri, endişeleri ve aldıkları önlemler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi: Adli Tıp Enstitüsü.
- Polat, O. (2017). Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı tanımlar-1. Ankara: Seçkin.
- Regnaut, O., Jeu-Steenhouwer, M., Manaouil, C. ve Gignon, M. (2015). Risk factors for child abuse: Levels of knowledge and difficulties in family medicine. A mixed method study. *BMC Res Notes*, 8, 620-626.
- Şahin, F. ve Taşar, M. A. (2012). Cinsel istismar ve ensest. *Türk Pediatri Arşivi Dergisi*, 47, 159 - 164.
- Taner, Y. ve Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali, psikiyatrik yönleri, *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35, 82-86.
- T.C. Adalet Bakanlığı. (2020). Adli istatistikler. Ankara. <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/224.202.11449082020H%C4%B0ZMETE%C3%96ZELK%C4%B0TAP.pdf> adresinden 8 Aralık 2021 tarihinde erişildi.
- Tuncay, B. (2020). *Okul öncesi çocukları cinsel istismardan koruma eğitim programının annelerin cinsel istismara ilişkin inançları üzerine etkisi*. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- TÜİK, (2020). Güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri. 2015-2019. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Juvenile-Statistics-Received-Into-SecurityUnit-2015-2019-33632> adresinden 7 Aralık 2021 tarihinde erişildi.
- Türk Kurtça, T. (2022). Çocuk cinsel istismarını önleme programlarında ebeveyn eğitimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, 14(1), 247-254.
- Ulutaş, İ., & Demiriz, S. (2003). 9-12 Yaş çocuklarının kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*,

3(1), 1-9.

- Uzun, A. (2013). *Cinsel istismar mağduru ergenlerin repertuar grid tekniği ile değerlendirilmesi*. Uzmanlık Tezi. Akdeniz Üniversitesi: Tıp Fakültesi.
- Üstündağ, A. (2022). Ebeveynlerin cinsel istismardan korunma eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Current Perspectives in Social Sciences*, 26(1), 118-129.
- Walsh, K. M., Mathews, B. P., Rassafiani, M., Farrel, A., & Butler, D. (2013). Elementary teachers' knowledge of legislative and policy duties for reporting child sexual abuse. *The Elementary School Journal*, 114 (2), 178-199.
- WHO (2006). Preventing child maltreatment: A guide to taking action and generating evidence. Geneva:World Health Organisation.
- Yıldız, Y., Kaçar, M., Albayrak, E., Çalaboğlu, T., Çakmak, S., & Bayraktar, T. (2017). Çocuk ihmal ve istismarı hakkında ilköğretim öğretmenlerinin bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. *Van Tıp Dergisi*, 24(4), 303-309.
- Yılmaz Irmak, T., Kızıltepe, R., Aksel, Ş., Güngör, D. & Eslek, D. (2017). Mika ile kendimi korumayı öğreniyorum: Cinsel istismarı önleme programının etkililiği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 33(81), 41-57.
- Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. XIV. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 1, 771-774.
- Zhang, W., Ren, P., Yin, G., Li, H., & Jin, Y. (2020). Sexual abuse prevention education for preschool-aged children: Parents' attitudes, knowledge and practices in Beijing, China. *Journal of child sexual abuse*, 29(3), 295-311.

Investigation of Parents' Anxiety About Child Sexual Abuse

Hüsna ELİHOŞ*^{ID}, Levent DENİZ^{ID}, Hülya BİLGİN^{ID}

Introduction and purpose

The aim of the present study was to determine the concerns of parents of 3-6 year-old preschool children 3-6 about child sexual abuse. In addition to this purpose, it was aimed to determine whether the preschool parents' concerns varied by gender, age, education status, socioeconomic status, number of children, ages of children, having children who attend school, having encountered a case of a child who had been sexually abused before, receiving training on sexual abuse (themselves and their children), and the effectiveness of these trainings.

Literature Review

Child sexual abuse is the involvement of a child in sexual activities that include a physical contact or not, for which the child is not developmentally prepared and is unable to give consent even when this child is informed (WHO, 2006). Informing parents about child sexual abuse is crucial, therefore that they can apply the right practices in this regard. According to the Yerkes and Dodson Law, although anxiety up to a certain point affects the performance of the person positively, it causes a decrease in this performance after exceeding a certain level (Cohen, 2011). Therefore, parents' anxiety about child sexual abuse should neither be high nor low, because only in this way they will be able to take the right actions in this regard. For this reason, it is essential to determine the anxiety levels within the scope of informing the parents.

Methodology

The research was designed incompatibly with the causal-comparative model. The data in the study were collected using the "Demographic Information Form" and "Sexual Abuse Parental Anxiety Scale (CISEK)" (Elihoş, Deniz ve Bilgin, 2020). A personal information form with questions about parents' demographic information was added to the scale. The Sexual Abuse Parental Anxiety Scale consists of three dimensions: entrusting the child, leaving the child alone and lack of self-defense skills of children. In this research, evaluations were made over the total scores on the scale. The sample group consists of 354 parents, 300 women and 54 men, who have 3-6 year-old children and accommodate in different locations of Istanbul depending on their socioeconomic conditions. The data collected were analyzed as the standard deviation of the items and the arithmetic mean values were calculated in accordance with the aims of this research. Independent groups t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) were applied in this research.

Results, conclusion and suggestions

According to the results of the research, the anxiety of the parents participating in the study about child sexual abuse was at a high level in the total scale.

When the anxiety of the preschool parents was examined according to the demographic information of the parents, there was no significant difference in terms of the number of children, whether they and their children received training about sexual abuse in their preschool, whether they received training about child rights in their preschool, whether they support for their children's training on "Protection from Child Sexual Abuse", whether they encountered a case of a child who had been sexually abused before.

When the parents' anxiety about child sexual abuse was examined according to their ages, it was concluded that higher age groups had less anxiety than lower age groups. According to the gender variable, it was observed that women had more anxiety about child sexual abuse than men. According to the education status variable, it was observed that

parents who were high school graduates had more anxiety about child sexual abuse than others. Moreover, from the findings, it is seen that those in the higher-income group have lower anxiety than those in the lower-income group parents.

According to the results, there is no significant difference between the anxiety levels of parents who have received training about child sexual abuse and parents who have not who do not receive this training do not have a significant difference. This shows that training about child sexual abuse does not have an effect on parents' level of anxiety about child sexual abuse.

Based on the results of the study, it was concluded that parents' concerns about child sexual abuse were high in the scale total. According to Cohen (2011), if the anxiety experienced in a subject is higher or lower than normal, it will be effective to work with parents on anxiety management in this regard, since the practices of individuals on this subject may not be correct.

To prepare the infrastructure of these studies, important data can be obtained with a qualitative study to be conducted on the causes of high anxiety of parents. In addition, because of this research, the general result of the scale, it was concluded that the parents' anxiety level was high in the dimensions of leaving the child alone and the child's inability to protect himself, while the anxiety level of the parents was moderate only in the entrusting sub-dimension. As a result of a qualitative research on the cause of this situation and especially examining the relationship of the subject with the Turkish family and society structure, important information will be obtained that will make a serious contribution to the trainings on child sexual abuse with parents.

Bu makaleye atıf yapmak için / To cite this article:

Elihoş, H., Deniz, L., & Bilgin, H. (2022). Okul öncesi çocukların (36-72 ay) ebeveynlerinin çocuk cinsel istismarı hakkındaki kaygılarının incelenmesi. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2): 143-156. doi: 10.55008/te-ad.1118596